

CONVENANT

SAMENWERKING TEN BEHOEVE VAN INNOVATIE IN HET BEROEPSONDERWIJS

Partijen,

- A. De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, handelend als bestuursorgaan en als vertegenwoordiger van de Staat der Nederlanden,
- B. Het Platform Beroepsonderwijs,
- C. De Stichting van de Arbeid,

overwegende dat:

1. Nederland in 2010 tot de toonaangevende kenniseconomieën wil behoren;
2. De economische ontwikkeling in ons land stagneert;
3. De arbeidsmarkt goed opgeleide vakmensen nodig heeft;
4. De uitval uit het beroepsonderwijs te hoog is;
5. De aansluiting tussen het beroepsonderwijs en het (georganiseerde) bedrijfsleven verbetering behoeft;
6. De inhoud van het beroepsonderwijs vernieuwing behoeft;
7. De deelnemers aan het beroepsonderwijs niet alleen een goede beroepskwalificatie dienen te behalen, maar ook een leven lang moeten kunnen blijven leren om gelijke tred te houden met de snelle innovaties in het bedrijfsleven;
8. Goed beroepsonderwijs bijdraagt aan de sociale integratie van grote groepen jongeren,

achten het wenselijk dat nadere afspraken worden gemaakt over de samenwerking tussen het beroepsonderwijs en het (georganiseerde) bedrijfsleven in het algemeen en over onderwijs in de praktijk en innovatiearrangementen in het bijzonder.

Partijen stellen het volgende vast:

A. Samenwerking algemeen

1. Partijen zullen bevorderen dat er activiteiten tussen onderwijsinstellingen en het regionale of sectorale (georganiseerde) bedrijfsleven ontstaan, die bijdragen aan het versterken van de relatie tussen het beroepsonderwijs en het (georganiseerde) bedrijfsleven.
2. De onderwijsinstellingen zijn verantwoordelijk voor adequaat beroepsonderwijs.
3. Overeenkomstig het gestelde in de WVO, de WEB en de WHW draagt de overheid zorg voor de bekostiging van het reguliere onderwijs.
4. Bedrijven en/of sectoren kunnen in publiek-private samenwerkingsarrangementen bijdragen aan een onderwijsinstelling verstrekken, mits deze verenigbaar zijn met de pedagogische en onderwijskundige taak en doelstelling van de onderwijsinstelling.

B. Onderwijs in de praktijk

1. Onderwijs in de praktijk betreft onder andere de leerwerktrajecten vmbo, de beroepspraktijkvorming mbo en de stages en duale trajecten in het hbo.
2. Onderwijsinstellingen en bedrijven waar het onderwijs in de praktijk plaatsvindt, maken overeenkomstig de regelgeving nadere afspraken over de vorm, inhoud en begeleiding van het onderwijs in de praktijk.
3. Het maken van afspraken over het verstrekken van een onkostenvergoeding aan een leerling en/of het aangaan van een arbeidsovereenkomst tussen een leerling en een bedrijf maken geen onderdeel uit van de nadere afspraken zoals bedoeld onder B 2, tenzij door de onderwijsinstelling, het bedrijf waar het onderwijs in de praktijk plaatsvindt en de leerling anders wordt overeengekomen.
4. Het onderwijs in de praktijk is een regulier onderdeel van de beroepsopleiding en kan niet door de onderwijsinstelling in rekening worden gebracht aan het bedrijf waar het onderwijs in de praktijk plaatsvindt.

Partijen komen het volgende overeen:

C. Innovatiearrangement

1. Een innovatiearrangement is een gezamenlijk project van onderwijsinstellingen en (regionale) bedrijven waarmee het innovatief vermogen van het beroepsonderwijs wordt versterkt.
2. Het innovatiearrangement is naar zijn aard vernieuwend en betreft activiteiten die binnen de onderwijssector niet eerder zijn voorgekomen en is daarmee additioneel ten opzichte van de vernieuwings- en innovatie-activiteiten die de onderwijsinstellingen binnen het kader van de lumpsum bekostiging en de Impulsmiddelen uitvoeren.
3. Innovatiearrangementen hebben te allen tijde mede betrekking op versterking van de relatie tussen onderwijs en het (georganiseerde) bedrijfsleven; thema's voor innovatie worden door de partijen jaarlijks nader afgesproken

4. Partijen stellen samen een Uitvoeringsregime op, dat tevens de basis vormt voor een door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen op te stellen regeling op grond waarvan activiteiten voor overheidssubsidie in aanmerking kunnen komen.
5. Het door partijen gezamenlijk opgestelde Uitvoeringsregime maakt onderdeel uit van dit Convenant.
6. Kenmerk van het Uitvoeringsregime is in ieder geval, dat projecten in het kader van het innovatiearrangement worden gedragen door samenwerkingsverbanden, waarbij tenminste een bve-instelling, een instelling voor vmbo en/of hbo en het regionale en/of sectorale (georganiseerde) bedrijfsleven zijn betrokken. Dit laat onverlet dat ook andere partners – zoals bijvoorbeeld kenniscentra – kunnen participeren in de samenwerkingsverbanden.
7. Deelnemers in het samenwerkingsverband zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor:
 - a. het opstellen van een projectvoorstel;
 - b. een zorgvuldige uitvoering van het projectvoorstel en
 - c. de financiering van de activiteiten.
8. Gezamenlijk kunnen zij een aanvraag voor subsidie van maximaal 40% van de subsidiabele projectkosten indienen.

D. Monitoring en evaluatie

1. Partijen zijn verantwoordelijk voor de activiteiten die in het voortraject plaatsvinden.
2. Partijen maken afspraken over de wijze waarop vervolgens de monitoring plaatsvindt.
3. Bij de uitvoering van monitoring en evaluatie neemt Het Platform Beroepsonderwijs het voortouw.
4. Partijen zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de verspreiding van de resultaten van de projecten.

E. Financiële middelen

1. De overheid stelt voor 2003 een totaalbedrag van €10 miljoen beschikbaar voor subsidie aan projecten in het kader van het innovatiearrangement inclusief apparaatskosten.
2. Het maximale subsidiebedrag dat aan een project kan worden toegekend, bedraagt in 2003 €1 miljoen. Partijen bepalen jaarlijks het maximale subsidiebedrag per project.
3. De deelnemende partijen in het samenwerkingsverband zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de cofinanciering van ten minste 60 procent van de projectkosten.
4. Convenantpartijen bepalen jaarlijks de verhouding tussen het subsidiebedrag en de bijdragen door de deelnemers in het samenwerkingsverband.
5. Cofinanciering hoeft niet uitsluitend plaats te vinden door het beschikbaar stellen van financiële middelen.

F. Geschillenbeslechting

1. Partijen kunnen geen beroep doen op de burgerlijke rechter in geval van niet of onvoldoende nakomen van de uit dit Convenant voortvloeiende verplichtingen of daarmee samenhangende afspraken door een of meerdere Convenantpartijen.
2. Een geschil bestaat, indien één van de partijen dat stelt of schriftelijk aan de andere partijen meedeelt.

3. Indien partijen binnen 10 dagen niet tot een oplossing van het geschil komen, zal het geschil worden voorgelegd aan door partijen te benoemen adviseurs ten behoeve van een bindend advies.

G. Werking van het Convenant

Inwerkingtreding en looptijd

1. Dit Convenant treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening door partijen.
2. Het Convenant is voor onbepaalde tijd aangegaan.

Evaluatie

3. Partijen zullen de uitvoering en werking van dit Convenant jaarlijks, voor het eerst vóór 1 mei 2004, evalueren.

Wijziging van het Convenant

4. Tussentijdse aanpassing van het Convenant kan alleen met instemming van alle partijen.
5. Elke partij kan de andere partijen schriftelijk verzoeken het Convenant te wijzigen. De wijziging behoeft schriftelijke toestemming van alle partijen.
6. Partijen treden in overleg binnen 2 weken nadat een partij de wens daartoe aan de andere partijen schriftelijk heeft meegedeeld.
7. De wijziging en de verklaring tot instemming wordt in afschrift als bijlage bij het Convenant gevoegd.
8. De inhoud van de wijziging wordt gepubliceerd in de Staatscourant.
9. Indien onvoorziene omstandigheden opkomen die wezenlijke gevolgen voor de uitvoering van het Convenant hebben en overleg tot wijziging van het Convenant niet binnen 4 weken tot overeenstemming heeft geleid, mag elke partij dit Convenant met inachtneming van een opzegtermijn van 2 maanden schriftelijk opzeggen. De opzegging schort de werking van dit Convenant met onmiddellijke ingang op.

Beëindiging van het Convenant

10. Elke partij kan het Convenant met inachtneming van een opzegtermijn van 2 maanden schriftelijk opzeggen, indien een zodanige verandering van omstandigheden is opgetreden dat dit Convenant billijkheidshalve op korte termijn behoort te eindigen. De opzegging moet de verandering in omstandigheden vermelden.
11. Wanneer een partij het Convenant opzegt, eindigt het Convenant voor alle partijen.

H. Slotartikelen

1. Partijen spreken af de uitvoering van dit Convenant periodiek met elkaar te bespreken.
2. Binnen twee weken na ondertekening van dit Convenant wordt de tekst daarvan gepubliceerd in de Staatscourant en in Uitleg, Gele Katern.
3. Het Uitvoeringsregime maakt onderdeel uit van dit Convenant.

Toelichting

Voor de economische ontwikkeling van Nederland is beroepsonderwijs onontbeerlijk. De afgelopen jaren hebben overheid, organisaties in het beroepsonderwijs en het (georganiseerde) bedrijfsleven zich ingespannen het beroepsonderwijs te versterken. De start is gemaakt. Het beroepsonderwijs heeft een duidelijker positie in het Nederlandse onderwijs gekregen door het concept van de beroepsonderwijskolom van vmbo, mbo en hbo. Maar het traject is niet afgerond. Er liggen nog vele uitdagingen, zoals de te hoge ongediplomeerde uitval en de te geringe doorstroom. Talenten van leerlingen worden daarmee niet volledig benut.

Goed beroepsonderwijs kenmerkt zich door nauwe samenwerking met het (georganiseerde) bedrijfsleven. In de Enveloppebrief van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen d.d. 1 november 2002 aan de Tweede Kamer ¹ wordt gesteld:

“Ontwikkelingen in de beroepspraktijk en in de regio van de instellingen moeten sneller worden vertaald in het beroepsonderwijs. Daarvoor moeten de instellingen structureel samenwerken met het bedrijfsleven en is er een omslag nodig van centraal gestuurde innovatie naar regionale en sectorale innovatie van onderop. Om verdergaande institutionele vernieuwing te stimuleren, is er behoefte aan grensverleggende innovatie van instellingen samen met het (regionale) bedrijfsleven en toegesneden op de wensen van specifieke regio’s of sectoren”.

Met dit Convenant beogen partijen de relatie tussen het beroepsonderwijs en het (georganiseerde) bedrijfsleven te versterken. Enerzijds door duidelijkheid te verschaffen over het speelveld waarbinnen de samenwerking gestalte moet krijgen. Anderzijds door de mogelijkheid te creëren gezamenlijk aan de innovatie van het beroepsonderwijs te werken.

Dit Convenant borduurt daarbij voort op hetgeen met de activiteiten van de Stuurgroep Impuls Beroepsonderwijs en Scholing is ingezet. Deze gezamenlijke inspanningen van partijen hebben er toe geleid dat het beroepsonderwijs vanaf 2002 structureel een extra investering van € 136 miljoen ontvangt. De toewijzing van deze middelen aan de onderwijsinstellingen geschiedt op basis van de Regeling Impuls Beroepsonderwijs 2002 - 2005. Ze dienen besteed te worden aan activiteiten die voor de ontwikkeling van de beroepskolom van belang zijn. Naast onderwerpen als het verbeteren van de loopbaanoriëntatie en –begeleiding, het verbeteren van de programmatische aansluiting tussen leerwegen, het ontwikkelen van een herkenbare pedagogiek, gaat het ook om verbetering van de samenwerking tussen onderwijsinstellingen voor beroepsonderwijs en het bedrijfsleven. De Stichting van de Arbeid en Het Platform Beroepsonderwijs hebben afgesproken dat zij periodiek met elkaar spreken over de effecten van de extra middelen.

De spelregels voor samenwerking betreffen in algemene zin de verantwoordelijkheden die partijen hebben, uitgaande van de huidige wet- en regelgeving. In het bijzonder wordt ingegaan op het fenomeen van onderwijs in de praktijk. Dit komt in alle vormen van (voorbereidend) beroepsonderwijs voor. Het kan zich verheugen in een toenemende belangstelling. Leren in de werkomgeving werkt positief uit op het verwerven van beroepsgerichte competenties. Duidelijkheid over de financiële voorwaarden en verantwoordelijkheden in de relatie tussen school en bedrijf en tussen bedrijf en leerlingen is nodig, omdat die in de praktijk niet altijd bestaat. Het betreft in eerste instantie het maken van

¹ Kenmerk FEZ/BTA/2002/56157

afspraken over het verstrekken van onkostenvergoedingen aan een leerling of het aangaan van een arbeidsovereenkomst. Het maken van deze afspraken is primair voorbehouden aan werkgever en leerling. Het is daarbij nadrukkelijk niet de bedoeling om dergelijke afspraken onmogelijk te maken. In de huidige praktijk zijn verschillende soorten afspraken waarneembaar, die al dan niet in het kader van de CAO tot stand zijn gekomen. Daarnaast gaat het over onderwijs in de praktijk als onderdeel van het reguliere onderwijs, waarvoor het bedrijf soms de rekening gepresenteerd krijgt. Dat is niet de bedoeling. Binnen het hbo is al jaren sprake van een stage-code. De bepalingen in dit Convenant over onderwijs in de praktijk zijn op die code gebaseerd.

Het innovatiearrangement wordt door partijen beschouwd als een kansrijk instrument om innovaties in het beroepsonderwijs te stimuleren. Hierbij vormt het hoofdstuk van het SER advies *Koersen op vernieuwing* (2002) over innovatie het achterliggende kader. De SER legt een verband tussen drie vormen van innovatiestrategieën: basis-, breedte- en dieptestrategie. Het innovatiearrangement is een operationalisatie van de dieptestrategie en dient aan te sluiten op de andere twee strategieën. De gedachte is dat samenwerkingsverbanden van scholen voor mbo en vmbo en/of hbo samen met het regionale en/of sectorale (georganiseerde) bedrijfsleven een voorstel voor een innovatiearrangement opstellen, dat tevens fungeert als aanvraag voor een subsidie aan het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen. Ook andere deelnemers, zoals de kenniscentra beroepsonderwijs bedrijfsleven, kunnen participeren in de samenwerkingsverbanden. De beoordeling van de aanvragen geschiedt door een Beoordelingscommissie, die onafhankelijk is maar wel op voordracht van partijen is samengesteld. Deze krijgt de taak om de aanvragen te beoordelen en daarbij expliciet te letten op het vernieuwende c.q. innovatieve karakter. De Beoordelingscommissie krijgt - binnen de kaders van dit Convenant - de ruimte om deze begrippen nader te operationaliseren.

De samenwerking tussen de deelnemers in het samenwerkingsverband blijkt ook uit de wijze waarop een project wordt gefinancierd. Deelnemers nemen een substantieel deel - 60% - van de kosten van het project voor hun rekening. Gestreefd wordt naar een verdeling waarbij het regionale en/of sectorale (georganiseerde) bedrijfsleven een bijdrage van 40% levert in de projectkosten, terwijl de onderwijsinstellingen 20% bijdragen in de projectkosten. De cofinanciering kan op diverse manieren gestalte krijgen, zoals het beschikbaar stellen van financiële middelen, door inzet van medewerkers, door het beschikbaar stellen van apparatuur en lokaliteiten. Voor zover er geen sprake is van financiële middelen, dienen de bijdragen aan het project die als cofinanciering opgevoerd worden, gekapitaliseerd te kunnen worden.

Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen heeft voor 2003 € 10 miljoen inclusief apparaatskosten beschikbaar gesteld voor een innovatiearrangement. Het Kabinet heeft eerder aangegeven voornemens te zijn € 10 miljoen in 2004, oplopend tot € 20 miljoen in 2006, voor een innovatiearrangement te reserveren. De beslissing hierover is aan het nieuwe kabinet. De Stichting van de Arbeid en de organisaties verenigd in Het Platform Beroepsonderwijs hebben in een gezamenlijke brief d.d. 4 februari 2003 aan de kabinetsinformatie bepleit dat de overheid jaarlijks € 50 miljoen beschikbaar stelt voor innovatiearrangementen. Omtrent een eventuele tegemoetkoming aan deze wens is nog geen duidelijkheid, hetgeen betekent dat voortzetting van dit Convenant voor wat betreft het onderdeel C Innovatiearrangement, in de loop van 2003 onderwerp van overleg tussen partijen zal moeten zijn.

Zoetermeer, Den Haag, De Bilt, 2 mei 2003

De staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschappen,
mede namens de Minister van Landbouw,
Natuurbeheer en Visserij,

.....
drs. Annette D.S.M. Nijs, MBA

Namens de Stichting van de Arbeid,

.....
L.J. de Waal,
voorzitter namens de centrale
organisaties van werknemers

Namens Het Platform Beroepsonderwijs,

.....
mevrouw A.M. Vliegthart
voorzitter

.....
mr. J.H. Schraven,
voorzitter namens de centrale
organisaties van werkgevers

UITVOERINGSREGIME

A. Innovatiearrangement

- De vernieuwing heeft als kenmerk een samenhangende aanpak van herontwerp van inhoud en vorm.
- Voor 2003 kenmerkt de vernieuwing zich door een gerichtheid op vermindering van de uitval, verbetering van de doorstroom, pedagogische en didactische vernieuwing, in alle gevallen binnen de context van versterking van de relatie tussen onderwijs en bedrijfsleven.
- De vernieuwing kenmerkt zich door een aanpak en aansturing “van onderop”, regionaal en/of sectoraal.
- Het innovatieproject kan meerjarig (maximaal 3 jaar) zijn.
- Samenwerkingsverbanden (in oprichting), waarbij tenminste een bve-instelling, een instelling voor vmbo en/of hbo en het regionale en/of sectorale (georganiseerde) bedrijfsleven zijn betrokken, krijgen de gelegenheid om door middel van een vóórschrijving hun voorlopige projectvoornemens kenbaar te maken opdat ze geadviseerd kunnen worden inzake haalbaarheid met het oog op de beoordelingscriteria van de Beoordelingscommissie.
- Samenwerkingsverbanden (in oprichting) formuleren vooraf de te verwachten effecten van het project.
- Onderwijsinstellingen geven aan op welke wijze het project aansluit bij hun innovatiebeleid, de relatie met de reeds ingezette breedte- en basisstrategie wordt hierbij uiteengezet.
- Tijdsduur en fasering van het project worden aangegeven.
- De partners formuleren de wijze waarop zij tijd zullen investeren en resultaten op het gebied van product en proces beschikbaar zullen stellen ten behoeve van het verspreiden van kennis naar andere regio's en/of sectoren, zonder hiervoor kosten in rekening te brengen.
- Het projectplan bevat een financiële onderbouwing waarin ook het aandeel cofinanciering tot uitdrukking komt.
- Het projectplan is gebaseerd op een samenwerkingsovereenkomst tussen de leden van het samenwerkingsverband.

B. Beoordelingscommissie

- De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen is verantwoordelijk voor de uitvoering van de regeling, als bedoeld in de onderdelen C, D en E van het Convenant.
- De uitvoering van de regeling wordt ondergebracht bij Het Platform Beroepsonderwijs met uitzondering van de beoordeling van de projectvoorstellen.
- Op basis van dit Convenant wordt nader bepaald wat de werkzaamheden van Het Platform Beroepsonderwijs zullen zijn.

- De minister wint omtrent een aanvraag het advies in van een Beoordelingscommissie.
- De Beoordelingscommissie stelt zijn eigen werkwijze vast.
- De Beoordelingscommissie bestaat uit vijf leden. De leden zijn deskundig op het terrein waarop de Beoordelingscommissie een taak heeft.
- De leden van de Beoordelingscommissie worden voorgedragen door de Convenantpartijen. Het Platform Beroepsonderwijs en de Stichting van de Arbeid dragen elk 2 leden van de Beoordelingscommissie voor; de minister draagt 1 lid voor.
- Indien de minister niet akkoord gaat met de voordracht van de leden door Het Platform Beroepsonderwijs of de Stichting van de Arbeid, treedt hij in overleg met de partijen om tot overeenstemming te komen over de te benoemen leden van de Beoordelingscommissie.
- De Beoordelingscommissie kiest uit zijn midden een voorzitter.
- De Beoordelingscommissie wordt ambtelijk ondersteund.
- De leden van de Beoordelingscommissie worden benoemd voor een periode van ten hoogste een jaar.
- De advisering door de Beoordelingscommissie vindt plaats aan de hand van vooraf door partijen vastgestelde criteria.
- De Beoordelingscommissie geeft aan de minister in ieder geval een negatief advies indien:
 - a. de aanvraag niet voldoet aan - de doelstelling van - de regeling Innovatiearrangement en de daarop rustende bepalingen;
 - b. de samenstelling van het samenwerkingsverband, de samenwerkingsbereidheid en de aanwezige deskundigheid binnen het samenwerkingsverband naar het oordeel van de Beoordelingscommissie geen vertrouwen biedt in het tot een goed einde brengen van het project, en
 - c. niet of niet volledig is voldaan aan de voorwaarden, bedoeld onder punt C 6 ‘Innovatiearrangement’ van het Convenant, met dien verstande, dat indien de aanvraag onvolledig is, de minister de aanvrager hiervan in kennis stelt en de aanvrager de gelegenheid geeft de aanvraag binnen twee weken na kennisgeving aan te vullen.
- De Beoordelingscommissie rangschikt de aanvragen waaromtrent zij positief adviseert zodanig, dat een aanvraag in een periode hoger gerangschikt wordt naar de mate waarin het project:
 - a. innovatief is;
 - b. bijdraagt aan de realisatie van de doelstelling en aan de versterking van de samenwerking tussen het beroepsonderwijs en het bedrijfsleven;
 - c. perspectief biedt op implementatie;
 - d. duidelijk wordt beschreven in een projectplan dat zich kenmerkt door een hoge kwaliteit.
- Indien de minister niet akkoord gaat met het advies inzake een of meer van de projecten treedt hij in overleg met de partijen van het Convenant om tot overeenstemming te komen over de toekenning van subsidie aan projecten.
- Een lid van de Beoordelingscommissie neemt niet deel aan de voorbereiding en vaststelling van een advies indien hij een persoonlijk belang heeft bij de beschikking op een aanvraag.

C. Voorlichting, monitoring en evaluatie

- Partijen zetten zich actief in om de eigen achterban te informeren over de regeling met betrekking tot het innovatiearrangement en stimuleren de totstandkoming van regionale/sectorale projecten. Speciale aandacht zal daarbij worden besteed aan het vmbo.
- Het Platform Beroepsonderwijs neemt –na overleg met en instemming van de andere ondertekenende partijen- het voortouw in de voorlichting en communicatie over de projectresultaten ten behoeve van implementatie in de breedtestrategie (van andere regio's/sectoren) .
- Het Platform Beroepsonderwijs stelt - in overleg met en met instemming van de andere ondertekenende partijen - een projectevaluatie op.